

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Hořín, okres Mělník

Hořín 3, 276 01 Mělník

Identifikátor školy: 600 047 563

Termín konání orientační inspekce: 2. - 3. květen 2002

Čj.	034 88/02-2161
Signatura	oc3bv104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Hořín, okres Mělník, je neúplnou školou bez právní subjektivity. Tři třídy základní školy navštěvují v letošním školním roce 34 žáci 1. - 5. ročníku (výjimka MŠMT ČR byla udělena). Vyučuje se podle vzdělávacího programu Národní škola (MŠMT ČR, čj. 15724/97-20). Ve škole jsou zaměstnány čtyři stálé pedagogické pracovnice - tři učitelky a vychovatelka školní družiny. Vzhledem k úbytku dětí dojde od příštího školního roku k zásadní změně - bude zachováno všech pět ročníků, ale pouze ve dvou třídách.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Blok předmětů český jazyk, německý jazyk

Časová dotace obou předmětů odpovídá vzdělávacímu programu, rovněž obsah učiva ve sledovaných hodinách byl v souladu s osnovami a časově tematickými plány. Kontinuitu výuky zabezpečují především vzájemné konzultace všech vyučujících, jejich časově-tematické plány, především však dlouholetá zkušenost ředitelky a jedné učitelky s tímto typem školy. Plánování a aktuální příprava na vyučování měly velmi dobrou úroveň.

Českému jazyku vyučují tři učitelky (dvě s odbornou a pedagogickou způsobilostí, třetí má středoškolské vzdělání; kvalitou výuky a pečlivou přípravou však tento handicap nahrazuje). Výuka německého jazyka je zajištěna učitelkou bez potřebné odborné způsobilosti.

Prostředí kmenových tříd včetně dalších prostor je velmi dobré. Více než 60 let stará budova je udržována v dokonalém stavu, čistotě, učebny jsou prostorné, esteticky upravené a vyzdobené, nábytek je nový, v každé třídě je k umístěn jeden počítač, jenž je o přestávkách žákům k dispozici. Jediným nedostatkem se tak jevílo nevyužívání audiovizuální techniky či počítačů - obojí nebylo použito ani v jedné z osmi navštívených hodin jazyků. Pracovalo se pouze s běžnými didaktickými pomůckami - učebnicemi, sešity, tabulí, pracovními listy apod.; ve výuce německého jazyka byly např. postrádány slovníky, v českém jazyku Pravidla českého pravopisu.

Rozvrh hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům. Relaxační činnost se vyskytovala ve všech hodinách; běžný byl pohyb dětí po třídě, zpěv, vždy bylo větráno, žaluzie plnily svou úlohu. Ne vždy dbaly vyučující na správnou polohu těla dětí při psaní. Celkově jsou podmínky výuky velmi dobré.

Všechny hodiny byly připravené. Střídání metod a forem práce vedlo k pestrosti vyučovacích jednotek. Organizačně náročná práce s dvěma odděleními v I. a II. třídě, s níž mají obě učitelky dlouholeté zkušenosti, byla zvládána dokonale. Pouze v 5. ročníku (je vyučován samostatně) převládalo ve dvou hodinách frontální vyučování bez vnitřní diferenciaci, tedy s menším podílem diferencované práce žáků (jak samostatně, tak ve dvojicích nebo skupinách). Individuální přístup k jedné integrované žákyni (diagnostikovaná porucha sluchu) byl zřetelný. Organizace, formy a metody výuky měly velmi dobrou úroveň.

Učitelky se snažily motivovat především častou pochvalou. Slovní hodnocení převládalo, klasifikace známkou se neobjevila. Kontrola žákovských knížek však ukázala dostatek známek jak z ústních, tak písemných projevů. Nechyběla vstupní motivace - žákům byly zřetelně sděleny cíle a záměry. Závěrečné zhodnocení práce sice nechybělo ve většině hodin - časová tíseň na konci hodiny však umožňovala pouze velmi stručné shrnutí a zhodnocení práce. Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň.

Komunikativní dovednosti žáků měly lepší úroveň v českém jazyku - prostor pro diskusi a prezentaci vlastních názorů byl vytvořen. Hodnotit komunikaci v německém jazyku je

obtížné, zejména ve 4. ročníku, v němž výuka teprve začíná. Paradoxně ale v tomto ročníku byly komunikační dovednosti žáků lepší než v 5. ročníku. Jediným nedostatkem v komunikaci v německém jazyku byla mnohdy tolerovaná „česká“ výslovnost žáků. Verbální komunikace učitelek byla na dobré úrovni, avšak obecná čeština byla žákům často promíjena. Pouze v jednom případě vyučující poskytla žákům málo prostoru k diskuzi. V komunikaci výrazně převažovala pozitiva.

Výuka českého a německého jazyka měla velmi dobrou úroveň.

Blok předmětů matematika, vlastivěda a přírodověda

Časová dotace jednotlivých předmětů je v souladu se schváleným učebním plánem. Zápisy v třídních knihách korespondují s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Bezprostřední přípravy učitelek jsou promyšlené, s přiměřenou obsahovou náplní učiva i s dodržováním jeho návaznosti. Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň.

Hospitovaným předmětům vyučují tři učitelky - dvě s odbornou i pedagogickou způsobilostí, třetí bez požadované kvalifikace. Kvalita výuky tím nebyla nijak dotčena.

Kmenové učebny jsou vybaveny standardním školním nábytkem, nástěnnými pomůckami (obrazy, mapy), magnetickými tabulemi a dalšími didaktickými pomůckami (např. PC). Ve sledovaných hodinách žáci pracovali s učebnicí i pracovními listy, s rovinnými obrázky, nakopírovanými materiály, kartičkami i s pomůckami pro rozvoj motoriky rukou. Součástí inventáře ke třem osobním počítačům jsou i různé výukové programy k hospitovaným předmětům, které učitelky průběžně využívají (při inspekci např. u 5. ročníku v hodině vlastivědy). Nepostradatelným pomocníkem, především v hodinách matematiky, je tabule. Zpětný projektor uplatněn nebyl, podobně byly postrádány i trojrozměrné pomůcky či živé přírodniny.

Psychohygienu výuky se vyznačovala převahou pozitiv. Upravené a podnětné prostředí, přizpůsobení (až na výjimku) tempa výuky schopnostem a dispozicím žáků, pravidelné zařazování relaxačních prvků do vyučování i soustavné větrání učeben - to vše spoluvytváří příjemné pracovní klima třídy. Mezi negativní zjištění patří například přidělení vlastivědy 4. ročníku v týdenním rozvrhu až na koncové hodiny. Podmínky výuky jsou velmi dobré.

V hospitovaných hodinách učitelky volily různé formy a metody práce v jednotlivých odděleních. Řízený rozhovor při procvičování učiva a ověřování vědomostí byl střídán škálou činností (početní operace, samostatná práce žáků, kontroly správnosti, práce s chybou, společné vyvozování závěrů), nechybělo ani účelné využití instruktáže či využití mezipředmětových vztahů a regionálních podmínek. Pokyny vyučujících jsou věcné, stručné a žákům srozumitelné. V menším měřítku byla registrována individuální péče a rezervy existují i ve větší názornosti předkládaného učiva. Organizace, formy a metody výuky měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Důležitými motivačními faktory, často učitelkami uplatňovanými, jsou pochvala a pozitivní hodnocení žáků. Průběžné stimulování bylo dosahováno střídáním činností, respektováním zásady postupu od jednoduššího ke složitějšímu, zařazováním soutěží, návazností učiva i jeho dostatečným procvičováním. Kontrolou žákovských písemností byla zjištěna dostatečná frekvence známek. Ne vždy vyučující zařazují sdělení cílů hodiny; obdobně je tomu se závěrečným stručným zhodnocením práce žáků. Oblast motivace a hodnocení vykazovala výraznou převahu pozitiv.

Spolupráce na bázi učitel - žák i žák - učitel je založena na oboustranném respektování. Vyučující mají přirozenou autoritu a nenásilnou formou uplatňují dohodnuté zásady jednání. Komunikační dovednosti žáků většinou prohlubují poskytováním dostatečného prostoru

k vyjadřování a vedením k souvislejšímu ústnímu projevu. Využívají přitom jejich zkušenosti i získané dovednosti. Verbální i neverbální projev učitelek je předurčován hezkým vztahem k dětem, bezprostředností a pohotovostí. Drobné nedostatky byly zjištěny ve vzájemných vztazích mezi žáky (např. neúspěch či chybu spolužáka doprovází třída hlasitými posměšky). V jednom případě zaznamenala inspekce u vyučující nevhodnou stavbu otázek. V interakci a komunikaci se vyskytují pouze drobné a formální nedostatky.

Výuka ve sledovaném bloku předmětů byla velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Orientační inspekce posuzovala kvalitu vzdělávání především na základě 15 hospitací v pěti předmětech, sestavených do dvou bloků. Nebyly sledovány předměty s převahou výchovného zaměření (tělesná, výtvarná, hudební a pracovní výchova) a prvouka. Především organizační náročnost práce s dvěma odděleními a plánování včetně přípravy na výuku patřily k nejlepším. Úroveň vzdělávání byla v obou sledovaných skupinách předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Plánování

Ředitelka školy vykonává svou funkci od roku 1987, problematiku a podmínky zná dokonale.

V letošním školním roce odchází do důchodu. V koncepci, přijaté v roce 1997, zvolila vzdělávací program Národní škola, na němž se částečně osobně podílela. Zkušenosti s tímto vzdělávacím programem jsou pozitivní, což dokazují i výsledky dětí ve vyšších ročnících (ZŠ Mělník, Jungmannovy sady). Spolupráci s výše jmenovanou školou hodnotí ředitelka velmi dobře.

Dlouhodobá koncepce preferuje další dvě priority - výuku dvou cizích jazyků (anglický jazyk vyučován soukromě učitelem jazykové školy) a nabídku kroužků a jiných mimoškolních aktivit. Z této koncepce vycházejí i plánovací materiály střednědobého charakteru - tzv. Úkoly a koncepční záměry pro období 2001/2002 (sedm hlavních záměrů obecněji i konkrétněji specifikovaných) a Celoroční plán práce pro školní rok 2001/2002. Měsíční plány práce neexistují, ředitelka školy operativně zajišťuje všechny akce. Kvalita předložených materiálů dostatečně postihuje problematiku tohoto typu školy.

Plánování v oblasti materiální respektuje reálné možnosti zřizovatele. Díky dobré spolupráci se podařilo uskutečnit několik finančně náročných akcí v posledních letech - např. vyměnit elektroinstalaci a radiátory ústředního topení, vybavit školu počítačovou technikou (čtyři počítače ve třídách a školní družině) apod. Chystá se i další velká úprava - vzhledem k úbytku jedné třídy bude školní družina přemístěna do volné učebny a tělocvična bude upravena do původní (tj. zvětšené) podoby. Celkový vzhled budovy, její úprava a vybavení svědčí o velmi dobré podpoře zřizovatele.

Plánování má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Zásadní změnou v organizování bude již zmíněný přechod na dvoutřídní školu (tři oddělení v jedné třídě budou vyžadovat výrazně vyšší nároky na organizaci a plánování výuky) a nástup nového ředitele (ředitelky), jež se uskuteční k 1. 9. 2002. Přechod na dvoutřídní školu vytvoří kvalitativně lepší podmínky pro činnost školní družiny a výuku tělesné výchovy v zimním období.

Učební plán včetně tzv. nadstavbové části vzdělávacího programu Národní škola je plněn, žáci každého ročníku absolvují jednu až tři hodiny týdně v nadstavbové části učebního plánu, což je v souladu s filozofií zvoleného vzdělávacího programu. Škola organizuje různé další aktivity - kromě již zmíněné výuky anglického jazyka připravuje významnou akci s jazykovým zaměřením - výměnný třídní pobyt dětí v rodinách v SRN (zúčastní se jej sedm žáků 5. ročníku společně se žáky ZŠ Mělník, Jungmannovy sady). Nejvíce aktivit vyvíjí škola v oblasti kulturní a výchovně-vzdělávací - kromě hudebního kroužku (hra na flétnu) organizuje např. návštěvy divadelních a filmových představení, zájezdy do Prahy (Planetárium) apod. Žáci se rovněž podílejí aktivně na kulturním dění - např. účinkováním na kulturních programech v obci, přípravou karnevalu (společně s dětmi mateřské školy), prodejem svých výrobků na školním jarmarku apod. Častá je i přednášková činnost ve škole (mj. přednáška příslušníků Policie ČR o šikaně).

Vzhledem k velikosti školy je její řízení a vnitřní informační systém jednodušší. Metodický orgán nebyl ustaven. Zkušenost ředitelky a druhé učitelky, permanentní kontakt všech včetně spolupráce s oběma mladšími vyučujícími jej plnohodnotně nahrazují. Časově-tematické plány mají vypracovány všechny učitelky. Informace rodičům jsou podávány např. formou třídních schůzek a na vývěsce Obecního úřadu.

Řád školy obsahuje všechny náležitosti, rozvrh školy rovněž, zápisy z pedagogických rad jsou (až na výjimky - viz kapitola Kontrolní mechanismy) dobře vedené.

Organizování je velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

V každodenním kontaktu s pracovníky školy ředitelka upřednostňuje demokratický styl řízení s delegováním konkrétních pravomocí. Účinnost a pružnost tohoto operativního řízení byla prokázána i v průběhu inspekční návštěvy. Ředitelka dbá o odborný růst učitelek. Přidělené finanční prostředky na rok 2001 k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků škola vyčerpala absolvováním seminářů (např. Poruchy a vady v dětské kresbě, Více učit, méně se rozčilovat nebo Nuda při češtině? Ani nápad!).

I když ředitelka nemá vypracována kritéria pro pravidelné hodnocení pracovníků v písemné podobě, činí tak na základě důkladné znalosti profesních kvalit svých podřízených a prostřednictvím údajů získaných o jejich práci nad rámec povinností. Úpravu osobního ohodnocení provádí dvakrát ročně s využitím principu diferenciací.

Oblast vedení a motivování pracovníků má nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Ve funkčnosti, efektivnosti a naplňování kontrolního systému registrovala inspekce některé méně závažné nedostatky. Předložený Plán kontrolní a hospitační činnosti je zpracován jen rámcově, s absencí konkrétních termínů či četností jednotlivých kontrol. Závěry z nich nejsou

zařazovány jako samostatný bod pedagogických rad (chybějící zpětná vazba). Škola eviduje veškerou povinnou dokumentaci. V jejím vedení byly zjištěny pouze formální nepřesnosti - např. v třídním výkazu III. třídy není u jmenného seznamu žáků vyplněn rok školní docházky a u stavu žactva chybí školní rok; u II. třídy (4. ročník) není u změn ve stavu žactva uveden datum. Dle možností ředitelka hospituje - v loňském roce uskutečnila čtyři návštěvy, ve školním roce 2001/2002 (k termínu inspekce) celkem šest. Vedené záznamy obsahují heslovitý popis průběhu hodiny, zjištěné klady či zápory a doporučení k odstranění zjištěných nedostatků. Jejich součástí je i datum projednání, jméno hospitovaného a jeho podpis.

Kontrolní mechanismy vykazují negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Tři ze čtyř sledovaných oblastí byly hodnoceny velmi dobře, pouze kontrolní mechanismy průměrně. Ředitelka školy vytvořila pro výchovně vzdělávací činnost školy velmi dobré podmínky. Její dlouholetá práce učitelky i patnáct let ve funkci ředitelky školy zasluhují uznání.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a odstavce 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, uvedená v bodech a) - e) a v bodě l), tj. Rozhodnutí Školského úřadu Mělník o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (čj. 115/2000 ze dne 1. 9. 2000), třídní knihy ze školních roků 2000/2001 a 2001/2002, vysvědčení a katalogové listy ze školního roku 2001/2002, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, rozhodnutí ředitelky školy
- Výroční zpráva o činnosti školy za rok 2000-2001
- podkladová inspekční dokumentace
- dotazník ředitele
- plánovací, organizační a kontrolní materiály ředitelky školy (Úkoly a koncepční záměry pro období 2001-2002, Celoroční plán práce pro školní rok 2001 - 2002, udělení výjimky z počtu žáků (MŠMT ČR, čj. 25 174/2001-22), Plán kontrolní a hospitační činnosti, hospitační záznamy)
- časově-tematické plány jednotlivých učitelů všech hospitovaných předmětů pro školní rok 2001-2002
- vzorky žakovských knížek a písemností žáků

ZÁVĚR

Průběh vzdělávání

Vzdělávání, resp. jeho kvalita, byla hodnocena především na základě 15 hospitovaných hodin, studia a kontroly dokumentace (včetně žákovské) a dalších materiálů. Až na výjimky (jedna hodina vynikající, několik hodin průměrných) byla výuka, tj. plánování a příprava, podmínky, organizace, použité formy a metody, motivace a hodnocení, interakce učitel - žák a komunikace všech subjektů vzdělávacího procesu hodnocena jako velmi dobrá. Mezi její největší klady patří především organizační zvládnutí náročné práce ve třídách se dvěma odděleními, vnitřní diferenciací včetně individuálního přístupu k zdravotně postižené integrované žákyni a významný podíl žáků na samostatné práci. Je třeba ocenit též skutečnost, že tři vyučující (včetně ředitelky školy) učinily pro zajištění vzdělávacího programu Národní škola maximum i tím, že týdně vyučují dvě, resp. tři hodiny zdarma.

Podmínky vzdělávání

Škola má (až na zmíněné výjimky - školní družinu a tělocvičnu) velmi dobré podmínky pro svou práci. Díky zřizovateli, tj. Obci Hořín, a všem pracovním školy bylo vytvořeno velmi podnětné prostředí pro výchovně-vzdělávací práci. Estetické prostředí celé školní budovy, vybavení nábytkem a didaktickými pomůckami (v každé třídě je mj. k dispozici počítač) je na vynikající či velmi dobré úrovni. Tři oblasti řídicí činnosti byly hodnoceny velmi dobře, jedna průměrně. Podmínky vzdělávání jsou celkově velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Kvasnička	F. Kvasnička v.r.
Členové týmu	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.

V Mladé Boleslavi dne 21. května 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. 5. 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Alena Tvrzníková, ředitelka

A. Tvrzníková v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Středočeského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, Praha	2002-06-20	034 118/02-2161
Zřizovatel: Obec Hořín	2002-06-20	034 119/02-2161
Rada školy	Není zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.